

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Extra Posten.

Måndagen den 18 December 1820.

*Kongl. Theatrarne Repertoire från
innevarande Termins början till
November månads slut.*

Stora Theatern.

Sept.

- 17. Hamlet.
- 20. Hamlet.
- 24. Herrman von Unna.
- 27. Herrman von Unna.

Octob.

- 1. Wattendragaren. La Famille des Innocens.
- 6. Sömnängerskan (1:sta gången). Min Tante Aurore.
- 8. Leheman. Ett Divertissement af Dans.
- 11. Agander och Pagander. Jenny Mortimer.
- 13. Sömnängerskan. Kuluff.
- 15. Sömnängerskan. Slottet Montenegro.
- 18. Cendrillon.
- 23. Cendrillon.
- 25. Trollsköjten.
- 29. Trollsköjten.

Nov.

- 1. Richard Lejonhjerta.
- 4. Sömnängerskan. Föreningen.
- 5. Richard Lejonhjerta. Ett Divertissement af Dans.
- 8. Wattendragaren. Les rendezvous Villageois.

- 12. Hamlet.
- 15. Armide.
- 19. Korsfararne. Tillfället gör tjuften.
- 22. Joconde. Den nya Narcisse.
- 26. Joconde. Den nya Narcisse.
- 29. Intrigen i Fönstren. Roland och Morgane.

Mindre Theatern.

Aug.

- 24. Plånboken. Slätter-Ölet.
- 27. Hittébarnet och Mördaren. Colin och Babet.
- 30. De Tyska Småstadsboerne. Den Förmente Prinsen.

Sept.

- 1. Louise och Wallborn. Qvinnorna och Förtroendet.
- 3. Coelina. Edmond och Carolina. (för 1:sta gången: af Acteurs-Eleverne).
- 6. Den Liffländske Snickaregossen. De L'jliga Mötena.
- 8. Ett besök på Därhuset (1:sta gången). Folke Birgersson.
- 10. Ett besök på Därhuset. Mohrerne i Spanien.
- 13. Skatan. Musik-Vurmen.
- 15. Ett besök på Därhuset. En Egen- dom till Salu.
- 18. Ett besök på Därhuset. Fiskaren.
- 22. Grefven af Castelli. Den stormige Aftonen.
- 25. Medelmåttig och Krypande. Edmond och Carolina, af Acteurs-Eleverne.

29. Mågarne. Philip och Georgette.
 Octob.
 2. Skatan. Den Lilla Matrosen.
 4. Mohrerne i Spanien. Ett besök på Dårhuset.
 9. Den Liffländske Snickaregossen. Sömngångerskan.
 16. Bröderne Philibert. Ett besök på Dårhuset.
 20. Bröllopsgåfvan. Philip och Georgette.
 24. Bröderne Philibert. Colin och Babet.
 27. Plånboken. Gubben i Bergsbygden.
 30. Korsfararne. Ett besök på Dårhuset.
 Nov.
 3. Fästningen i Boston. Ett Divertissement af Dans.
 6. Grefven af Castelli. De löjliga möttena.
 10. Fästningen i Boston. Kärlek och Pligt.
 13. Tartuffe. Ett besök på Dårhuset.
 17. Bröllopsgåfvan. Eldprofvet.
 20. Testamentet. Fästningen i Boston.
 24. Oden. Den förmente Prinsen.
 27. Tartuffe. Den lilla Matrosen.

Några reflexioner öfver Indiska
 Dramen Sacontala.

För ej många decennier tillbaka kände man Indien blott i geographiskt och commercielt hänseende. Engelsmännen, jagade kring hela jorden af sin hunger efter guld, genomströfvade alla vinklar och yrår af kulturens gamla moderland, det nråldriga Hindostan; men endast för att plundra dess skatter. Dock voro, under detta sikande efter guld och rikedomar, någre män, hvilka egnade sig åt en ädlare sysselsättning: deras lärdom har åt oss eröfrat några af detta lands litterära produkter, och denna episod i Engelska Ostindiska handels-historien torde ega mer värde än hela det öfriga verket, som har

till motto: *auri sacra fames*. Bland de arbeten, som vi redan ega öfversatta på flera Europeiska språk, utmärker sig i synnerhet *Sakontala*.

Något bestämdt omdöme kan man ännu ej falla öfver detta arbetes egna och estetiska värde, såsom dramatiskt skaldeverk. Ty oriktigt och obilligt vore det att vilja bedöma ett under helt andra klimatiska, fysiska och moraliska, våra nästan fullkomligt motsatta, förhållanden frambragt verk efter vår kalla och stela smaklärans regler; och vi känna ännu icke nog många af den Indiska litteraturens produkter, för att deraf kunna bilda oss en allmän måttstock. Det kan således bedömas endast genom sig sjelft. Men då skall det också framte sig för oss såsom en af de skönaste blommor af en liflig, känslig och blott i dessa förhållanden kringsväfvande fantasi, tillvinna sig vår kärlek och aktning, då det, såsom Forster säger, visar oss, "att de ömmaste känslor, af hvilka människohjertat är mäktigt, kunna yttras lika väl vid Ganges och hos dunkelbruna människor, som vid Rhen, vid Tibern och Illissus hos vårt hvita släkte." En filosofisk historieskriivare och Aestheticus har jemfört *Sakontala* med Aristotelis grundsatser för den dramatiska Poesin. Enligt denna undersökning var för Grekerna delarnes sammanhang, handlingens enhet, förtgång och interesse själen i Dramen. Greken fordrade en i hvarje del naturlig utveckling af händelserna. Indiern anlade allt i sin skapelse, ifrån början till slut, på ett heligt, gudomligt och underbart sammanhang, hvarlöre man måste kalla hans verk ett dramatiskt Epos, en helig Guda- och Konungs-Fabel, klädd i inbillningens hela retande behag, om man ej vill benämna det Drama i Grekisk mening. Efter Aristotelis begrepp om theatralisk poesi, kunde man kalla det en episk dram; och sannt är, att detta stycke i alla väsendtliga delar på det närmaste gränsar till Grekiska konsten. Kring tyenne personer, *Sakontala* och *Duschman-*

ea, vänder sig allt: den högsta mångfaldighet hvilat på den enklaste enhet.

Kalidas är en af de Skalder, som i framställningarne af sin konst endast selsätta sig med omgifvande och bestämda saker, som lefva och dikta blott för sin tid. Han nyttjade vid valet af ämne en historisk myth hos sitt folk, liknöjd för det beröm man kan förvärfva för poetisk upplifning. *Duschmanta*, styckets hjelte, omtalas i Braminernas kronologiska tabeller ibland Månbornen, en dynasti af Indiska Konungar, såsom en afkomling af *Puru*, 21 generationer efter den stora vattenfloden. Hans son *Bheret* eller *Bharat* var en af de berömdaste Konungar i Indien, som i gamla arbeten efter honom understundom kallas *Bherets land*, *Bheretkhant*. Ifrån honom härstammade två linier, *Kurus* och *Pandus*, hvilka hafva fört det långvariga och blodiga krig med hvarandra, hvars händelser utgöra innehållet i det stora episka skaldestycket *Mahabharat*. I *Bagavadam* nämnes den historia om *Duschmanta* och *Sakontala*, som gifvit *Kalidas* ämnet till sitt skådespel, och *Bharat* angifves äfven såsom *Sakontalas* son. Denna myth var för Skalden ett önskeligt ämne att kläda det heliga och underbara deri i inbillningens mest retande behag, och att använda hela sitt snilles kraft på det konstverks form och bildning, som han gjorde deraf. Han hade allt för högt begrepp om dramatiska konsten för att sätta dess fullkomlighet i ämnets nyhet, i öfverraskande och oväntade händelser och situationer. Att gifva sitt arbete en ren poetisk bildning, som öfverensstämde med hans nations åsikter, var det ideal han eftersträfvade. Men han tog dessa åsikter i sin hela utsträckning och fullhet. Deraf utbreder sig framställningens mångfaldighet, som bildat det enkla ämnet, öfver himmel och jord, gudar, andar och genier, *Universi* elementer, djur och planter, öfver allt hvad människan anade, kände och visste, öfver människornas seder, tänke- och handlingssätt, ifrån Konungen

intill den arma fiskaren. Allt är hemtat ur djupet af religionen och filosofien, ifrån kans nations lefnadssätt och seder, och förenadt med dem. Han hade blott sin ords speciella förhållanden för ögonen, men i hela sitt omfång. Hans nation var afskild ifrån alla andra, hans fädernesland, hans verld: den utgjorde för sig hela menskligheten. Därföre är hans målning en trogen skildring af den sköna och behagliga sida, som menskligen naturen i dessa nejder har uppnått, och öfverhufvud mera en målning af seder än af karakterer. Det bifall som, enligt Indiska historien, *Kalidas*' samtida bevisade hans arbete, länder dem till stor ära, och det måste gifva oss ett högt begrepp om deras bildning, att de lockades mindre af ämnets nyhet och frapperande egenskaper, än den fina, poetiska behandlingen, och således mera sågo på dess *huru* än dess *hvad*. Men under det detta konstverk skildrar blott sitt fäderneslands inhemska föremål, nationalkänslor och nationalideer, erhåller det för oss ett desto större värde, då vi deraf lära känna och bedömma dessa lokalförhållanden och andan af den tid, då det författades. Intet hittills bekant verk i gamla indiska litteraturen kan gifva oss en så riktig och bestämd åsigt af indiernas nationella individualitet som detta. Då skalden vidrör de deri grundade seder och förhållanden, talar han derom såsom om redan länge bekanta saker, och bevisar derigenom, att de redan långt förut tillhörde hans nation; och då vi kasta en blick på dess närvarande tillstånd och ännu finna mycket alldeles såsom fordom, se vi ögonskenligt att detta folk, sedan det hunnit en viss grad af bildning, icke vidare framskridit deri.

(Slut e. a. g.)

Upptäckter i Egypten.

Caillants Berättelse om sina märkvärdiga upptäckter i Egypten utkomma med det första i Paris. Af en lycklig slump fann

han, tätt invid berget Zabarah, den namnkunniga Smaragd-grufvan, som man känner endast af de Gamlas och Arabernas berättelser. Cailland upptäckte den nästan i samma tillstånd, som han öfvergafs af Ptolemeernas arbetsfolk. Han fann en mängd hålör och underjordiska gångar, hvarat några äro så stora, att 400 människor kunna på gång arbete deri. I grufvan voro åtskilliga verktyg, och hela inrättningen gaf tillfälle att göra sig ett tydligt begrepp om de Gamlas bergshandtering. Cailland lät sjelft arbeta deri, och öfverlemnade åt Egyptens vördnadsvärda Pascha sex skålp. smaragder. I grufvans granskning ser man lemningarna af en litten stad, som sannolikt varit bebodd af bergsmän. Bland ruinerna äro äfven kvarlevor i några Grekisk- Egyptiska tempel med inskrifter. Cailland åtföljdes vid sitt andra besök i Zabarahs grufvor af ett stort antal beväpnadt folk, bergsmän och arbetare, dem Paschan hade ställt under den resandes inseende.

På sin resa till röda hafvet tog han noga i ögonsigte de berg, som skilja Nilen från hafsviken, äfvensom den kalkaktiga bergarten och bergskedjorna mellan Nilen och Oasis. Han undersökte flera gamla och nyare Egyptiska byggnader, och upptäckte åtskilliga gamla målningar, varma källor o. s. v. Bland Grekiska och Latinska inskrifter, dem han fann på sina vandringar, var en af 70 rader och inemot 9000 bokstäfver, dem Caillants afskref på 3 dagar.

Undertecknad har äran anmäla, att han äfven nästkommande är fortsätter utgifvandet af denna Tidning. Prenumeration för hela året emottages med 4 Rd. B:ko uti Herrar UTERS & Comp., Deleens och Östergrens Boklädor. Stockholm å Kongl. Högvakten d. 18 Dec. 1820.

Johan Imnelius.

På vägen till Smaragdgrufvan kom han öfver en af de forna handelsvägarna till Indien. Han såg här stationer, skyddsörter för Karavanernas hvila, och vattengropar. Araberne berättade honom, att denna väg gick till ruinerna af en stor stad vid Arabiska hafsviken, ungefär under 24:de breddgraden, ej långt ifrån berget Elbé. Dessa ruiner besöktes sednare af *Belzoni* och *Beechey*.

Cailland kom förledet år med rika samlingar tillbaka till Paris. Konungen har köpt dessa skatter. Antiquiteterna äro aflemnade till Kongl. Mynt- och Antiquitets-cabinettet, och teckningarna till resebeskrifningen utkomma, stuekna i koppar, i 2 folioband.

Cailland reste snart åter till Egypten, och var i Nov. förl. år i Bony Suey, 25 timmars väg från Cairo. Han var i begrepp att resa till Fayum och derifrån vidare till Oasis i Sivah. Ej långt ifrån Pyramiden i Saccarah inträdde han i ett åt Apis helgadt Hypogeum, der han i ett slags labyrinth upptäckte åtskilliga tjuvar, förvarade som Mumier.

Så förkunnas oss från alla sidor nya viktiga upptäckter öfver detta underbara lands så länge tillslutna hemligheter, medan dess nuvarande beherrskare, som befordrar och gynnar allt nyttigt, på den länge ofruktbara jorden utsår froet till en ny bildning.

N:o 102 utgifves nästa Torsdag.

Stockholm, tryckt hos JOHAN IMNELIUS, 1820.